

**Wspólne oświadczenie
ministrów spraw zagranicznych państw Grupy Wyszehradzkiej
w sprawie Partnerstwa Wschodniego**

29 kwietnia 2021 r. ministrowie spraw zagranicznych państw Grupy Wyszehradzkiej (V4) i Partnerstwa Wschodniego odbyli w ramach polskiej prezydencji w Grupie Wyszehradzkiej spotkanie w formie wideokonferencji. W wydarzeniu wziął również udział minister spraw zagranicznych Portugalii, która sprawuje obecnie prezydencję UE, szefowie dyplomacji Finlandii i Szwecji, jak również komisarz UE do spraw polityki sąsiedztwa i rozszerzenia oraz sekretarz generalny Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych.

Warszawa, 29 kwietnia 2021 r.

Ministrowie V4 potwierdzili zdecydowane poparcie dla Partnerstwa Wschodniego jako strategicznego wymiaru Europejskiej Polityki Sąsiedztwa oraz podkreślili jego kluczową rolę dla stabilności, bezpieczeństwa i dobrobytu gospodarczego w regionie. Potwierdzili też wartości zapisane w deklaracji praskiej przyjętej na szczycie ustanawiającym Partnerstwo Wschodnie w 2009 r. Ministrowie zaapelowali do instytucji europejskich aby Partnerstwo Wschodnie pozostało jednym z głównych priorytetów UE i podkreślili, że głównym celem Partnerstwa pozostaje zbliżenie polityczne i integracja gospodarcza partnerów wschodnich z Unią Europejską.

Przed zbliżającym się szóstym szczytem PW, który ma odbyć się jesienią 2021 r., ministrowie V4 podkreślili, że Partnerstwo Wschodnie potrzebuje przyływu nowej energii i nowych inicjatyw. Szczyt powinien wypracować ambitny program PW, który będzie promował wspólne wartości, w tym demokrację, prawa człowieka, prawa osób należących do mniejszości i praworządność, oraz chronił wspólne interesy UE, jej państw członkowskich i partnerów. Nowy program powinien wspierać niezależne i odpowiedzialne sądownictwo, ściganie przestępstw i egzekwowanie prawa, jak również wolne media, tworzenie silnych demokratycznych państw i instytucji, wzmacnianie odporności społeczeństw na zewnętrzne i wewnętrzne wyzwania, w tym zagrożenia dla bezpieczeństwa. Ustalono, że przyjęta na szczycie

deklaracja powinna odzwierciedlać zróżnicowane aspiracje krajów partnerskich i zaoferować państwom stowarzyszonym perspektywę europejską, zgodnie z ich indywidualnymi wyborami.

Ministrowie V4 z zadowoleniem przyjęli wysiłki Komisji Europejskiej i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych na rzecz opracowania celów Partnerstwa Wschodniego po 2020 r. Wyrazili zdecydowaną wolę realizacji programu PW w jego dwustronnym i wielostronnym wymiarze przy pełnym poszanowaniu dla zasad współwłasności, zróżnicowania, integracji i warunkowości. Podkreślili znaczenie jedności Partnerstwa i współpracy regionalnej partnerów. Ministrowie ponownie wyrazili swoje poparcie dla dalszego wzmacniania społeczeństwa obywatelskiego oraz wolnych i niezależnych mediów w krajach PW.

Szefowie dyplomacji państw Grupy Wyszehradzkiej przyjęli do wiadomości i wyrazili zadowolenie z nieoficjalnego dokumentu opracowanego przez Gruzję, Ukrainę i Republikę Mołdawii na temat przyszłości Partnerstwa, mającego na celu ich pogłębioną współpracę z UE w oparciu o istniejące ramy PW. Ministrowie zgodzili się, że należy zaoferować dalsze możliwości bliższej integracji najbardziej rozwiniętym krajom dążącym do pogłębionej współpracy z UE. Należy poddać dalszej analizie aktualizację układów o stowarzyszeniu z krajami partnerskimi w obszarach wspólnego zainteresowania. Ministrowie podkreślili, że wdrażanie niezbędnych reform pozostaje warunkiem wstępnym dla takiej integracji oraz zaproponowali swoje wsparcie dla wysiłków na rzecz tychże reform.

Wyrazili też swoje poparcie dla integracji gospodarczej i sektorowej między UE a krajami partnerskimi. Poparli wizję stopniowego dostępu krajów partnerskich do jednolitego rynku UE do poziomów uznanych za wzajemnie korzystne dla partnerów i państw członkowskich UE. Podkreślili też znaczenie kontaktów międzyludzkich, zwłaszcza między młodzieżą, oraz rolę społeczeństwa obywatelskiego. Także w tym obszarze państwa V4 dążą do dalszego wspierania regionu PW, również poprzez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki.

Szefowie dyplomacji krajów V4 wskazali na znaczenie wsparcia UE i państw członkowskich w walce z następstwami pandemii COVID-19,

w tym z jej społeczno-gospodarczymi skutkami. Ministrowie pozytywnie ocenili efekty nadzwyczajnego programu solidarności Grupy V4 ze Wschodem (V4 East Solidarity Programme) dla państw PW, który został zainicjowany w zeszłym roku w ramach Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego.

W ślad za pakietem przekazanym sześciu krajom w ramach strategii Team Europe oraz w celu zapewnienia międzynarodowej solidarności szczepionkowej, ministrowie zaapelowali o skuteczne uruchomienie wsparcia dla regionu na rzecz walki z COVID-19, w tym szczepionek, w szczególności za pośrednictwem programu COVAX Facility.

Ministrowie zgodzili się, że cele Partnerstwa Wschodniego sięgające poza rok 2020 powinny uwzględniać globalne zmiany środowiskowe, w tym zmiany klimatyczne i efektywność energetyczną.

Zważywszy na narastające wyzwania w zakresie bezpieczeństwa, zarówno samej UE jak i krajów Partnerstwa, ministrowie podkreślili, że szeroko rozumiane pojęcie bezpieczeństwa powinno odgrywać bardziej doniosłą rolę w przyszłym programie Partnerstwa oraz przekładać się na konkretne działania. Unia Europejska powinna dążyć do nawiązywania wszechstronnych indywidualnych relacji w obszarze bezpieczeństwa z zainteresowanymi państwami Partnerstwa Wschodniego w celu wspierania reform w sektorze bezpieczeństwa, bezpieczeństwa energetycznego, odporności i budowania potencjału. Szczególny akcent należy położyć na zagrożenia hybrydowe, w tym cyberataki i dezinformację. Intensywniejsza współpraca w dziedzinie bezpieczeństwa z zainteresowanymi państwami PW powinna zaowocować pogłębieniem współpracy z tymi partnerami także w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony.

Ministrowie Grupy Wyszehradzkiej wyrazili głębokie zaniepokojenie niedawną koncentracją i ruchami rosyjskich sił zbrojnych wzdłuż granicy z Ukrainą i na terenie nielegalnie anektowanego Krymu oraz wezwali Federację Rosyjską do złagodzenia napięć z Ukrainą, a także do szybkiego i pełnego zrealizowania postanowień porozumień mińskich.

Ministrowie podkreślili zdecydowane poparcie dla jedności, suwerenności, niepodległości i integralności terytorialnej Ukrainy w granicach uznawanych przez społeczność międzynarodową. Politycy zaakcentowali także konieczność rozwiązania konfliktów trwających na terytoriach państw Partnerstwa Wschodniego z poszanowaniem praw człowieka oraz norm i przepisów prawa międzynarodowego, zgodnie z zapisami Karty Narodów Zjednoczonych i Aktu Końcowego KBWE.

Ministrowie potępiłi nielegalną aneksję Autonomicznej Republiki Krymu i miasta Sewastopol, której nie uznają ani obecnie, ani w przyszłości. Potępiłi również przedłużającą się okupację terytoriów gruzińskich i incydenty wzdłuż linii granicy administracyjnej.

Szefowie dyplomacji krajów V4 z zadowoleniem przyjęli przerwanie działań wojennych w Górskim Karabachu i okolicach oraz wezwali obie strony konfliktu do podjęcia konstruktywnego dialogu zmierzającego do rozwiązania pozostałych kwestii spornych, także dzięki zaangażowaniu i mediacji OBWE, co stworzy możliwości nawiązania obustronnie korzystnej współpracy gospodarczej i transportowej. Zdaniem ministrów Zachód może odegrać znaczną rolę w powojennej odbudowie terenów objętych konfliktem.

Dyplomaci V4 potępiłi przypadki poważnego łamania praw człowieka, demokracji, praworządności i wolności mediów na Białorusi po wyborach prezydenckich, które nie były ani wolne, ani uczciwe. Ponowili też wezwanie do niezwłocznego uwolnienia więźniów politycznych i powstrzymania się od stosowania przemocy i represji. Ministrowie Grupy Wyszehradzkiej wezwali do podjęcia wewnątrzbiałoruskiego dialogu, przypominając o gotowości OBWE do wsparcia tego procesu. Podkreślili oni potrzebę wsparcia społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi także przez szybkie przyjęcie unijnego planu wsparcia gospodarczego dla demokratycznej Białorusi powstałego z inicjatywy państw V4. Przedstawiciele państw Grupy Wyszehradzkiej zaznaczyli swoje poparcie dla suwerenności Białorusi i jej demokratycznej przyszłości.

Ministrowie z satysfakcją odnotowali postępy w budowaniu lepszych relacji z krajami partnerskimi i ich społeczeństwami, w postaci umów o ułatwieniach wizowych i readmisji pomiędzy Unią Europejską i Białorusią które weszły w życie 1 lipca 2020 r. oraz obowiązującej od 1 marca 2021 r. Umowy o Wszechstronnym i Rozszerzonym Partnerstwie (CEPA) między UE i Armenią.

Ministrowie V4 wyrazili nadzieję na dalszy rozwój współpracy na linii UE-Azerbejdżan oraz szybkie zakończenie negocjacji w sprawie nowej umowy o wszechstronnym partnerstwie i współpracy.

Ministrowie Grupy Wyszehradzkiej zadeklarowali gotowość rozwijania polityki Partnerstwa Wschodniego po roku 2020 i przyczyniania się do realizacji ambitnych celów stojących przed nadchodzącym szczytem oraz pomyślnej przyszłości wschodnich partnerów.